

A nemzeti hadsereg Budapesten

Teljes rend a fővárosban — A románok kivonulnak — Kihirdették a státáriumot — Horthy kitérője

Gyönyörű napra virradt ma Budapest. Az égbolt kék ünnepi köpenyében öltözött és fölülzle legragyonzóbb ékességét, a napot, a levegő üde volt és tiszta, a budai hegyek ormain fehérre villogott a hó és a Fehérvári-úton át bejötték a nemzeti hadsereg első csapatai. A mai nap folyamán már teljesen birtokukba vették a fővárost. Piros-fehér-zöld lobogók, magyar vezényszavak, magyar arcok és végre magyar szívek annyi idő után. A mai nappal új fejezet kezdődik a magyarság történetében új és diadalmas. Az erő, a törcslen akarás ujjongott ki minden katona szeméből és Budapest magyar népének szíve együtt dobogott velük: a magyar nemzet sábadóll egységének föltámadását éltük ma át. A románok még az éjszaka elvonultak csöndben, harsonáik befagyva lógtak a kürtösök oldalán.

A kivonuló románok

Mintha nehéz álom lett volna csapán, Augustus hatodika óta jártak Budapest utcáin a piros-fehér dsidás lovasok, lengtek a vörös-sárga-kék zászlók, dübörögtek vontatott dallamokra a nehéz lépésű katonák és ma reggelre nyomuk se volt többé.

A román csapatok teljes rendben ürítették ki Budapestet és vonultak ki a városból. A román csapatok zöme már a tegnapi nap folyamán kivonult a városból. *Diananăi* miniszter, *Panaiteacu* tábornokkal együtt már tegnap délelőtt elhávozott a Gellért-szállóból, este már *Mardarescu* tábornok is elhagyta Budapestet.

A román csapatok legnagyobb részét gyalog meletekben vonultak el Kőbányára, ahol a teherpályaudvaron szállították őket vagonokba. Hajnali fél négy óra tájban jelentették a rendőrfőkapitányságnak, hogy az utolsó román katonavonal is elindult a kőbányai pályaudvarról. A nyugati pályaudvarról éjszaka 12 órakor vonult ki az utolsó román vonat. A Lánchidat és az Erzsébet-hidat már a kora reggeli órákban elfigytték. A Lánchidról reggel félhatkor, az Erzsébet-hidról pedig hajnali félnégykor vonult ki a román hídőrség. A *Kerepesitón* és a *Rákostól* keletre fekvő

útvonalon egész éjszakán át tömött sorokban me-neleltek a távozó csapatok. Hajnali négy órakor kiürítették a *Kőbányai* és *Fővárosi* sörfőzöt, ahol eddig egyes csapatok beszállásolva voltak és ezek követték a hadsereg zömét, mely az *Isaszeg-gödöllői* vonalon folytatja visszavonulását. Tíz óra tájban a visszavonuló csapatok elhagyták Kerepes községeit.

A románok már ma kiürítették *Vác* és *Kun-szentmiklós* városokat.

A karhatalom átvette a fővárost

A román főparancsnoksággal létesített meg-egyezés folytán egészen a hajnali órákig román őrzérek cirkáltak a városban, mellettük, rend-és csendőrök, valamint a karhatalmi nyomozó-osztály emberei figyeltek a rendre. A főkapitányságon este erős rendőri készenlétet állítottak föl, később azután, miután rendezarás sehol sem fordult elő és a készenlétre nem volt szükség, a rendőröket hazabocsátották. A románok kivonulása után, a kora hajnali órákban jelentek meg az utcán a karhatalom csapatai és, először a budai kerületekben, átvették a szolgálatot. Legelőbb a Margithid, Lánchid, Erzsébet-hid, Ferenc József-hid, majd az ösz-szoktató vasúti hid román őrségét váltották föl, azután a főpostát, a városházát, a törvényszékeket, majd a pályaudvarokat szállították meg. Elhelyez-kezték a város különböző pontjain is, egyes házak-ban, középületekben, kaszárnyákban, a szükség-shez képest husz. ötven, sőt ötszáz és ezer főnyi csoportokban. Tegnap délután azután *Dobák* ezre-des, a karhatalom parancsnoka és vezérkari fő-nöke, *Uhlig* őrnagy átvették a rendelkezést az egész karhatalom, a rendőrség és a csendőrség fölött és a Balthyány-palotából áttették főhadiszállásukat a főkapitányság épületébe. *Dobák* ezredes és tisztjei a dr. Matyasovszky főkapitány hivatali helyisé-geivel szomszédos termeket és szobákat foglal-tak el.

Megérkeznek a magyarok

A nemzeti hadsereg közeledéséről hajnali négy órakor jött az első jelentés a főkapitányságra. *Nagyitény* jelentette, hogy a nemzeti hadsereg első csapatai hajnali négy órakor átvonultak a falun. Reggel nyolc órakor egy porlepett autó ro-bog a Gellért-szálló elé; báró *Lehár* Antal, a nyugatmagyarországi hadsereg parancsnoka száll ki belőle a kíséretével: báró *Lipthay* alezredes és *Keresztes* vezérkari főnök. A másik automobilból *Wildner* alezredes, *Wnitskó* Alajos vezérkari szá-zados és a *Lehár*-hadosztálynak és a *Bugsch*-dan-dárnak főbbi vezérkari tisztje száll ki. *Martonvá-sárról* érkeztek, ahonnan hajnali öt órakor indul-tak el.

A budai pályaudvarokon egyre érkeznek a nyugatmagyarországi hadsereg csapatai. A déli-vasúton és a kelenföldi állomáson szállítják ki őket és a pályaudvarokon századokba állva várják, amikor megkezdhetik a bevonulást. Kilenc órakor megjelenik az első huszárszázad, amelynek deliás, köcsagtollas legénységét *Hagerer* őrnagy vezeti. Ma délelőtt a nemzeti hadsereg tizezer főnyi csa-pata vonult be Budapestre. A dunai hidakon tíz óra után vonultak át, még pedig az ó-budai hidon, *Vágó* ezredes vezetésével a zalai ezred, a Ferenc József-hidon a soproni ezred, az Erzsébet-hidon pedig a lovasság. A nyugatmagyarországi hadseregnek hét teljes útege és hatszáz lovasa is meg-érkezett. Délben átvonult a pesti oldalta a dunán-tuli lovasezred és ezt követték az Erzsébet-hidon a hadsereg páncél-autói.

A budai rakpart egész hosszában gyülekeztek a nemzeti hadsereg további csapatai, a huszárság nagyszerű fegyverzetben és lovakon, a géppuskás-osztagok és az egészségügyi csapatok. A csapatok mind menetátlakulatban állottak föl és itt szemlélték meg őket az antantbizottságok tisztjei. Kévéssel tizenegy óra után a főparancsnok helyett *Dáni* Balázs tábornok jelent meg az Erzsébet-hid budai fejénél és átvette a csapatparancsnokok jelen-téseit.

A nemzeti hadsereg magva, a híres *szegedi első ezred*, hajón érkezett a Dunán. A hajó a bu-dai oldalon, a Ferenc József-hid és Erzsébet-hid között állott meg, a katonák itt hagvták el a ha-jót és fősorakoztak a budai parton. Reggeli nyolc órától tartott a szegediek rendezkedése s körül-belül féltíz után már példás rendben, fegyvelmezet-len, gyönyörű sorokban állottak a katonák.

Bartal Aurél, volt kormánybiztos üdvözölte a magyar ezredet, a beszédet *Diendorfer* Miksa, az ezred parancsnoka köszönte meg. Megállapodás szerint a nemzeti hadsereg délelőtt tíz órakor vo-nulhatott át Pestre. Ezt az időt pontosan be is tartották és éppen tíz óra volt, amikor egy ve-zérkari alezredes két törzstiszt kíséretében auto-mobilon átrobogott a Ferenc József-hidon. Az automobil után huszárőrjárat lovagolt át a budai oldalról Pestre.

Azután egymásután következtek a nemzeti hadsereg különböző osztagai. A pesti oldalon éppen olyan rajongó lelkesedés üdvözölte a mintaszerű csapatokat, mint a budai oldalon. Különösen lel-kes ünneplésben volt része a zalaegerszegi gyal-

gos zászlóaljnak, mely déli félegy órákor vonult át a hidon.

Utánuk délceg tiszti különítmény következett. Az élen egy alezredes haladt, jobbról-balról két százados, majd két szakaszban egy-egy szakaszparancsnok vezetésével a tiszti különítmény. Soha ilyen csapatot. Minden egyes legénye teli kitüntetésekkel, a sapkák oldalán sűrűn látszanak a sebesüléseket jező piros sávok. Kemény, egyenes száleberek. A pesti közönség néma áhitattal, kalaplevéve nézte az elvonulásukat. Utánuk egy acélsisakos, rövid barnaköpenyes rohamszázad következett. A kemény, pirosarcu legényekből szinte sugárzott az erő. Nemsokára az első huszár-század is átvonult a hidon. A hideg könnyeket csipett a nézők szemébe, de a mokány gyerekek csak panyókára vetették bárányszőr-bekecséiket. Kalapléngetés, zsebkendőlobogtatás kísérte őket. A Veres Pálné-utcai laktanyába vonultak. A laktanya déli tizenkettőre teljesen megiegt. Idejött az első hadosztályparancsnokság és az első dandárparancsnokság. Félegy órákor megjelent báró Lehár ezredes, aki megszemlélte az udvaron fölállított századokat, majd átvette a hadosztály ügyeinek vezetését.

Az Üllői-uti laktanyába és a Ferdinánd-laktanyába délután négy órákor vonultak be a csapatok.

A nemzeti hadsereg Ujpesten

Ujpest város tisztviselői kara dr. Semsey Aladár törvényhatósági biztossal az élen a Pácz téren fogadta a bevonulókat, akiket Jávorszky örnagy, az ujpesti körlet katonai parancsnoka vezetett. A törvényhatósági biztos beszédében tolmácsolta a város lakosságának örömet.

Horthy kiáltványa

Horthy Miklós, a nemzeti hadsereg fővezére, a következő kiáltványt bocsátotta ki:

MAGYAROK!

Közel egyévi zűllés után újjászűielett a magyar haderő és hála a Dunántul nemes népének, megindul Budapest felé.

Fölöttetek hónapokig vörös rongy és idegen nép zászlója lengett. Ezt a gyalázatot hitvány nemzetközi kalandorok és megrontott magyarok hozták reánk. A nemzetrontásnak immár vége van. Az újraébredt magyarság ereje le fog sujtani minden próbálkozásra, mely építomunkánkat hátráltatni merészelné.

Büszkén és örömmel dobog föl a magyar sziv, amerre sástollat lengett a szél és elnémul minden kishitűség, gáncoskodás és nemzetrontás.

Csapataim mindenütt megtartatják és megtartják a rendet.

Mindenkitől fegyelmelzett, öntudatos és fetirekés magatartást követeltek meg.

Horthy Miklós s. k.
fővezér.

A vasárnapi ünnep

A nemzeti hadsereg fogadtatására nagyban készülnek a főváros köreiben. Ott lesznek a polgármesterek, az összes tanácsstagok s lehetőleg a főváros személyzetének minden olyan tagja, aki bent sürgős munkával el nincs foglalva. A gyülekezés vasárnap reggel fél 8 órákor lesz a Gellért-téren.

A rendőrség nagyarányu előkészületeket tett a vasárnapi bevonulás ünnepi rendjének biztosítására.

A nemzeti hadsereget fogadó bizottság az Ország-ház első emeletének balszárnyán lévő helyiségben állandóan permanenciában van és lázas munkát folytat, hogy a vasárnapi ünnep előkészületeit megtegye. Dr. Bárczy István miniszteri tanácsos és a fogadóbizottság többi tagjai szünet nélkül veszik előjegyzésbe a főváros polgárságának minden rétegéből érkező jelentkezőket. Az Ország-ház földszinti főbejárataánál a keresztényszociálistapárt és a Magyar Asszonyok Nemzeti Szövetségének tagjai fáradhatatlanul dolgoznak az ünnep külső díszítéseim. Babérlevelekből girlandokat fonnak és ezrével készítik az apró nemzetiszínű zászlócskákat. Az Ország-ház-tér földszitétét ugyancsak e két testület vállalta el. A teret köröskörül hatalmas fehér rudak szegélyezik, a főbejárat lépcsőzetén pedig már állítják fel az impozáns díszoltárt, ahol a tábori misét fogják celebrálni.

A nemzeti hadsereg fogadtatását rendező fogadó-

bizottság értesíti mindazokat a fényleges tiszteteket és nyugállományban lévő volt tényleges tiszteteket, akik egyenruhában jelennek meg, hogy az Ország-ház-téren minden külön meghívó nélkül juthatnak be.

A nemzeti hadsereg fogadtatási ünnepéjében a Magyar Nemzeti Szövetség testületileg vesz részt.

Az igazgatóság ez uton is fölkéri a Szövetség tagjait, hogy a küldöttségben minél nagyobb számban részvegyenek.

A részvételi jegyek 15-én, szombaton délután 5—7 óra között vehetők át a Szövetség főtitkárától, a Szövetség hivatalos helyiségében.

Az igazgatóság által megállapított program szerint, a Szövetség tagjai báró Perényi Zsigmond elnök vezetésé alatt vonulnak a küldöttség részére kijelölt helyre és e célból 16-án, azaz vasárnap délelőtt 9 órákor gyülekeznek össze a Szövetség klubhelyiségében.

A Baross Szövetség a nemzeti hadsereg bevonulása alkalmával az ünnepségen testületileg vesz részt. Tagjai vasárnap reggel 8 órákor a Szövetség helyiségében gyülekeznek s onnan vonulnak az Ország-ház-téren részükre kijelölt helyre. Mint-hogy jegyek csak korlátozott számban aduak ki, jelentkezőseket szombat délután 5 óráig fogad el a titkárság.

A Magyar Királyság Pártja a Bazilika melletti utvonalon fogja bővözölni a bevonuló nemzeti hadsereget és Horthy Miklós fővezért. Ezért fölkéri a párt hölgy- és férfitagjait, továbbá a diákszövetségek tagjait, hogy november 16-án, vasárnap reggel 9 órákor jelenjenek meg a párt helyiségben (VIII., Eszterházy-utca 25. I. emelet), ahonnan testületileg vonulnak föl a részükre fönntartott helyre.

A Keresztény Nemzeti Egyesülés Pártja józsefvárosi férfitagjai e hó 16-án reggel 7 órákor a Szeitovszky-téren, Mária-utca keresztlő a Baross-utca sarkáig, nőtagjai ugyancsak reggel 7 órákor a Mikszáth Kálmán-téren be a Szentkirályi-utca egészén a 32-es számú lépcső gyülekeznek a Horthy-ünnepélyhez való fölvonuláshoz. Mindenki ott legyen és hozza magával tagsági igazolványát.

A MOVE nécsopartja értesíti tagjait, hogy aki vasárnap az Ország-ház-téren tartandó nemzeti ünnepségen részt akar venni, az legyen 8 órára V., Tűkör-utca 4., I. emelet, honnan zászlónk alatt vonulunk ki. Jegyeket irodánkban (Aranykő-utca 2.) délelőtt 10—12-ig és délután 3—6-ig lehet átvenni.

A Keresztény Magyar Tanítók Országos Nemzeti Szövetsége és a Rákóczi-Társaság tagjai vasárnap reggel 7 órákor gyülekeznek a Baross-téren (Baross-szöglet körül). Onnan testületileg vonul az Ország-ház elé. Mindannyian legvünk jelen a magyar nemzeti hadsereg és fővezére bevonulásánál.

Az Ébredő Magyarok legszentebb ünnepüknek tekintik a nemzeti hadsereg és hős fővezérének, Horthy Miklósnak bevonulását. Vasárnap reggel félnyolc órákor gyülekezünk a Duna pesti oldalán, az Erzsébet- és Ferenc József-hidak között, ahonnan zárt sorokban egyesületünk zászlója alatt vonulunk fel az egyesületünk részére kijelölt és fönntartott helyre. Mindenki hozzon magával zászlót, nemzetiszínű szalagot és tirágot. Egyesületünk helyiségében minden tagunk átveheti belépő-jegyét.

Dr. Kutkafalvy Miklós államtitkár kéri a rutén földről menekült budapesti tartózkodásúakat, akik a nemzeti hadsereg fogadtatásán résztvenni óhajtanak, jelentkezzenek november 15-én délelőtt 11 órákor a rutén fönstályban (Parlament, VII. kapu).

Az Országos Katolikus Nőszövetség és a csatlakozott egyesületek tagjai résztvesznek vasárnap a nemzeti hadsereg fogadtatási ünnepéjében. Jegyeiket 15-én, szombaton délután 5 órákor átvehetik VIII., Mária-u. 7. sz. alatt, ahol a gyülekezés helyéről is értesítve lesznek.

A Képzőművészek Nemzeti Szövetsége felhívja összes tagjait, hogy a nemzeti hadsereg ünnepélyes fogadtatása ügyében vasárnap reggel 8 órákor a szövetség Gerlóczy-utcai helyiségében gyülekezzenek. A megjelenés kötelező.

Rendelet a statáriumról és a közrendről

A statárium kihirdetéséről és a közrend fönntartásáról ma reggel négy plakát jelent meg Budapest falain. A budapesti katonai parancsnokság-nak a statáriumot elrendelő hirdelménve a következő:

A magyar hadügyminiszter által a katonai bünyvádi pörrendtartás 435. szakaszának harmadik bekezdése alapján reám ruházott joguál fogva, illetve a katonai bünyvádi pörrendtartás 434. szakaszának értelmében valamennyi katonai büntető-bírászkodás alá tartozó egyénre nézve ezennel a rögönbírászkodást

a következő büntetésekre nézve Budapest, Ujpest, Szentendre városok, továbbá a pomázi, biai, ráckevei, monori, gödöllői és váci járások területeire kihirdetem:

gyilkosság (katonai büntetőtörvény 413—417. szakaszai);

rablás (katonai büntetőtörvény 483—489. szakaszai);

gyújtogatás (katonai büntetőtörvény 448—454. szakaszai) és

az idegen tulajdonnak gonoszságból rongálásával elkövetett nyilvános erőszakoskodás (katonai büntetőtörvény 362. szakasz); továbbá szokás (katonai büntetőtörvény 183. és 193. szakaszainak a) pontja;

az esküvel fogadott katonai szolgálati köteleesség megszegésére csábítás vagy segélynyújtás (katonai büntetőtörvény 314. és 316. szakaszai és 317. szakaszának második bekezdése);

lázadás (katonai büntetőtörvény 167. és 168. szakaszai);

lázongás (katonai büntetőtörvény 349. és 350. szakaszai) és

fosztogatás (katonai büntetőtörvény 492. és 499. szakaszai).

A fönnsorolt büntetéseket elkövetéstől minden katonai egyén óvakodjék, mert aki ilyen büntetést a rögönbírászkodás kihirdetése után követ el, rögönbírászkodás alá kerül és kötélt általi, illetve szokás, az esküvel fogadott katonai szolgálati köteleesség megszegésére csábítás, vagy segélynyújtás és lázadás esetén agyonlövés általi halállal bünyvődik. Végül pedig figyelmeztetek arra, hogy olyan alakulatok, melyek nem a karhatalmi főparancsnok vagy a rendőrség által szervezettek és mint ilyenek, megfelelő igazolvánnyal ellátva nincsenek és nyilvánvalóan a rend megbontását célozzák, föl foguak koncoltatni.

Budapest, 1919. évi november hó 14-én.

Budapesti magyar katonai kerületi parancsnok,
mint illetékes parancsnok.

A budapesti törvényszék elnöke a magyar belügyminiszter rendelete alapján a polgári lakosságra ugyancsak kihirdette a statáriumot a következő büntetésekre: hűtlenség, lázadás, gyilkosság, szándékos emberölés, közegészség ellen halál okozásával elkövetett bünyvétel, rablás, gyújtogatás, vizáradás okozásának bünyvete, vaspályákon, távirdekön (távbeszélőn), vagy hajókon elkövetett közveszélyi cselekmények bünyvetei.

A budapesti törvényszék rögönbírászkodás elnöke dr. Langer Jenő kuriai bíró lett. Dr. Váry Albert főállamügyész már kijelölte a vádat képviselő ügyészeket.

Hirdelményt adott ki a statáriumról Maltya-sovszky György főkapitány is. E hirdelmény szerint halálbünyvete vár azokra is, akik az elpusztult gyilkos rómuralom visszaállítására törekzenek, továbbá, aki a kormány, a hatóság, valamely felekezet, vagy társadalmi osztály ellen izgat, végül föl foguak koncoltatni azok a karhatalomnál szolgáló egyének, akik valami bünyvettet követnek el és olyan alakulások, amelyek a karhatalmi főparancsnokság, vagy a rendőrség igazolványa nélkül, mint karhatalmi alakulatok működnek.

Végül Budapest karhatalmi főparancsnoka állapítja meg, hogy a záróra marad a régi, vagyis est tizenegy óra. Megtűt minden csődületet, gyülekezést és fölvonulást. Katonai egyenruhát csak a nemzeti hadsereg és a karhatalmi alakulatok tagjai viselhetnek. A karhatalom, az államrendőrség és csendőrség tagjainak ismertető jelvénye piros-fehér-zöld karszalag a balkaron „Bp. K.” betűkkel, sorszámmal és bélyegzővel ellátva. Huszonnégy óra alatt mindenféle fegyvert be kell szolgáltatni az illetékes rendőrkapitányokhoz. Egy nappal utóbb minden házbán fölmutatják az elrejtett fegyvereket. A fegyverrejtegetőkre halálbünyvete vár.